

Workshop Weinig taal toch in gesprek

Lectoraat Interactie en taalbeleid **marnix** academie

Inleiding.

In deze workshop van 0.45 minuten willen we vertellen hoe we op onze werkplek (vroeg- en voorschool van de Piramide) gewerkt hebben aan het vergroten van de taalvaardigheid van onze laagtaalvaardige jonge kinderen. Alle kinderen die thuis een andere taal spreken maken een zogenaamde **stille periode** door.)

We ervaren een handelingsverlegenheid in het voeren van gesprekken met deze groep kinderen. We ervaren dat niet alleen bij de Niet nederlandstalige kinderen maar ook bij de laagtaalvaardige Nederlandstalige kinderen. We hebben samen met **Eefje van der Zalm en Resi Damhuis** van de Marnix academie een aanpak ontwikkeld. We hebben ervaren dat deze aanpak werkt. We willen die graag met u delen.

Agenda

- 1 Kennismaken met elkaar
- 2 Workshop
- 3 Pauze
- 4 Gesprekspunten

**Deze powerpoint is
bekeken door de
buitenkring van utrecht en
binnenkringen van
Utrecht en Zwijndrecht.**

**Als een tekst vet en
onderstreept is hebben
de professionals
aangegeven dat dit voor
hen essentiële zinnen
zijn**

Het kind heeft
honderd talen,
honderd handen
honderd gedachten
honderd manieren van denken,
van spelen, van spreken

(uit: zeker de honderd is er wel. Louis Malaguzie)

3

Lectoraat [Interactie en taalbeleid](#)

Kinderen leren en ontwikkelen zichzelf in interactie met de omgeving. Daarvoor moeten kinderen kunnen communiceren met de wereld om hen heen en met elkaar. Kinderen beschikken over een eindeloos repertoire van communicatiemogelijkheden, ook als ze nog niet of niet goed kunnen spreken.)mimiek, motoriek, geluiden, gebaren, bewegingen, verbeelden in drama enz.

Kinderen spreken wel honderd talen als ze vertellen wat hen beroert. Door deze talen te spreken hebben kinderen oneindig veel mogelijkheden om uitdrukking te geven aan hun gedachten en gevoelens. Het is de taak van de groepsleerkracht om kinderen mogelijkheden te geven om deze talen te ontwikkelen (UIT SPOREN VAN REGIO P. 58)

Kennismaken met elkaar

Wat kenmerkt voor jou de stimulering van laagtaalvaardige jonge kinderen?

4

Lectoraat [Interactie en taalbeleid](#)

Hier kun je gebruik maken van kaarten. Dit kunnen kaarten zijn die je zelf verzamekd hebt maar ook van bestaan

Eerst kaartje kiezen, daarna even vertellen wie je bent en bij welke organisatie je werkt en vervolgens aan de hand van het kaartje antwoord geven op de vraag

Workshop

- 1 Ervaren: wat doet interactie met je?
- 2 Informatie: wat willen we vertellen?
- 3 Filmpjes: wat willen we laten zien?

5

Lectoraat [Interactie en taalbeleid](#)

Inleiding.

In deze workshop van 0.45 minuten willen we vertellen hoe we op onze werkplek (School of kindercentrum) gewerkt hebben aan het vergroten van de taalvaardigheid van onze laagtaalvaardige jonge kinderen. We willen laten zien hoe we werken en hoe we geleerd hebben waardevolle gesprekken te voeren met onze kinderen. We kennen allemaal wel het stille en verlegen kind. (in de theorie wordt dat de zogenaamde **stille periode** genoemd).

We ervaren een handelingsverlegenheid in het voeren van gesprekken met deze groep kinderen. We ervaren dat niet alleen bij de Niet nederlandstalige kinderen maar ook bij de laagtaalvaardige Nederlandstalige kinderen. We hebben samen met **Eefje van der Zalm en Resi Damhuis** van de Marnix academie een aanpak ontwikkeld. We hebben ervaren dat deze aanpak werkt. We willen die graag met u delen.

We nemen u aan de hand van deze drie agendapunten mee door de aanpak die we ontwikkeld hebben.

Ervaren: we hebben zelf aan den lijve ondervonden wat interactie doet met mensen. Dat willen we jullie ook laten ervaren.

Informatie: De theorie over interactie met jonge kinderen heeft ons tijdens de

trainingsbijeenkomsten inzicht en onderbouwing gegeven bij wat we in de groep doen. Vanuit de theorie hebben we een aanpak ontwikkeld die ons helpt bij het voeren van gesprekken met onze laagtaalvaardige jonge kinderen.

Filmpjes: we hebben een coachingstraject achter de rug waarin we twee keer gefilmd en gecoacht zijn. We hebben onze aanpak steeds bijgesteld. We realiseren ons dat we nog niet klaar zijn met leren. We gaan een plan opstellen om de ontwikkelde aanpak een vaste plek te geven in ons onderwijs, dus om te zorgen voor borging.

Wat doet interactie met je?

Ervaren:

We beginnen deze workshop met een gesprek over: “ de leukste vakantie van je leven”

6

Lectoraat [Interactie en taalbeleid](#)

Binnen kring en buitenkring

Ervaren: leukste vakantie van je leven.

1 ronde:

Verdelen: van de Sper en van der Lauw

-**Van der Lauw (ongeïnteresseerd)**

-**Van der Sper (spervuur van vragen)**

De groep verdelen in tweetallen: elke deelnemer krijgt een kaartje: een kaartje van deelnemer of een kaartje van van der Lauw of van der Sper.

Gesprek tussen:

Deelnemer en van der Lauw

Deelnemer en van der Sper

Let op: de deelnemers dat de deelnemers elkaar niet vertellen wat er op de kaartjes staat.

Let op: hou de nabespreking kort

Conclusie:

Jullie hebben nu aan den lijve ondervonden wat het is om een gesprek te voeren met iemand die eigenlijk niet geïnteresseerd is, bijvoorbeeld andere dingen zit te doen. Denk maar aan ‘rondkijken of de rest van de groep nog aan de slag is’ of ‘alvast de groepslijst invullen’ of ‘tegelijk vast opschrijven wat kinderen gaan doen’.

En dat het ook veel te weinig ruimte voor je verhaal geeft als de ander voortdurend vragen op je afvuurt. En dat is wat we eigenlijk heel vaak doen als pedagogisch

medewerker of leerkracht: we hebben het idee dat we de kinderen met die vragen helpen. Maar het werkt eigenlijk averechts!

Wat doet interactie met je? Wanneer kom je goed tot je recht? Wat moet er dan gebeuren?

We weten dat het veel prettiger voelt als de ander echt geïnteresseerd is in je verhaal en je ook de ruimte geeft om dat verhaal te doen, zonder het helemaal te sturen met zo'n spervuur van vragen. Die tijd moeten we vaker nemen met onze kinderen, zeker met de laagtaalvaardige jonge kinderen

Wat gaan we doen?

Wat kunnen we (nog meer) aan kennis opdoen en welke vaardigheden kunnen we leren om juist de laagtaalvaardige kinderen uit te dagen.

7

Lectoraat [Interactie en taalbeleid](#)

Er gaat al heel veel goed maar het kan nog beter. We hopen jullie te kunnen motiveren en enthousiast maken er nog een schepje boven op te doen om juist met deze kinderen bewuster aan de slag te gaan. We willen jullie enthousiasmeren

De bedoeling van voor- en vroegschoolse educatie is om de kinderen taalvaardiger te maken.

En tegelijk leren de kinderen over de wereld om zich heen.

En ze gaan nadenken over wat ze zien, en doen, en ervaren.

Wat we dus met de VVE willen, zijn minstens deze 3 dingen tegelijk.

taal, denken en kennis.

Kinderen leren in een **betekenisvolle context**

en in sociale uitwisseling met de leraar en met klasgenoten.

Kinderen moeten actief meedoen, meedenken en meepraten.

Om dat te realiseren, zijn gesprekken nodig:

gesprekken zijn de motor van de ontwikkeling van taal, denken en kennis.

Maar wel op voorwaarde dat leerlingen in die gesprekken niet alleen taalaanbod krijgen, maar ook zelf actief taal gebruiken.

Met andere woorden: de kinderen gaan meer praten en de juffen minder

Om gesprekken met kinderen te kunnen voeren is het goed je bewust te zijn van alle aspecten van het zogenaamde taalleermechanisme. Taal- en denkontwikkeling vindt plaats als er taalaanbod is, als er voldoende ruimte is om te oefenen, te praten en wanneer er feedback van de leerkracht is op wat een kind zegt. Het is niet zo dat kinderen alleen taal leren door eerst woorden te leren, en die dan te gaan oefenen. Een groot deel van het leren gebeurt spelenderwijs tijdens het praten, tijdens het gesprek. Denk maar aan hoe jonge kinderen hun moedertaal leren: door te communiceren met hun vader of moeder.

Bij ons gingen de ogen open toen we ons realiseerden hoe vaak we zelf aan het woord zijn. Dat is een belangrijk leerpunt voor ons geweest. Jonge kinderen hebben de ruimte nodig om na te denken of wat ze willen zeggen en hoe ze dat willen doen. We praten zelf de stiltes vol. We hebben geleerd om meer stiltes te laten vallen. Om niet te snel alweer een nieuwe vraag te stellen. Je hebt hier interactievaardigheden nodig waarmee je heel veel ruimte schept voor de kinderen om te denken en te praten, ook al doen ze dat met losse woorden, of met af en toe een woord en verder gebaren. In zulke communicatie leren kinderen juist al doende meer taal. Dan lever je taalaanbod op het moment dat het kind het nodig heeft!

De stille periode, hoe stil is die eigenlijk?

In de stille periode:

- zegt het kind vaak niets of niet veel in T2
- communiceert het kind met handelingen en/of in de eigen taal
- oefent het kind voor zichzelf in T2: fluisterend, of als het alleen bezig is
- gebruikt het kind 1 los woord in T2
- gebruikt het kind 'brokken taal' als routine

10

Lectoraat Interactie en taalbeleid

Uitleg T1: eerste taal die een kind leert

Uitleg T2: tweede taal die een kind leert

We kunnen mooie gesprekken voeren met onze kinderen. Maar niet met allemaal. Er zijn kinderen die niet veel zeggen. Die in de zogenaamde stille periode zitten. Deze stille periode kan lang duren. We willen al direct met kinderen gaan communiceren omdat dat belangrijk is voor hun taalontwikkeling. Die stille periode betekent dus beslist niet dat we in de VVE niets kunnen doen, tot het kind er 'vanzelf' weer uit komt. We kunnen juist een heleboel doen, om hen er hen zoveel mogelijk uit te dagen om te communiceren.

Kortom: de stille periode willen we niet. We durven te zeggen dat er geen stille periode is als we kijken naar wat een kind laat zien

Denk er aan dat de relatie tussen de leerkracht en het kind belangrijk is. Een goed contact is nodig zodat het kind zich vertrouwd voelt om met je te praten. Het kind voelt dat hij bij jou mag leren en fouten mag maken

Wat we met brokken taal bedoelen leggen we in de volgende dia uit

Help met zinvolle brokken...

In groepsroutines:

- namen lezen → “goeiemorgen, juf”
- bij het weggaan → “tot morgen, juf”
- **Bij het aanwijzen verwoorden wat een kind doet**

In spel:

- in de huishoek → “kom maar binnen”
- in de bouwhoek → “mag ik die?”
- in de winkel → “ik wil die graag”
“hoeveel kost dat?”

11

Lectoraat [Interactie en taalbeleid](#)

We kunnen kinderen stukken van zinnen aanreiken die ze in veel voorkomende situaties kunnen gebruiken. Die gebruiken ze als brok, **als aangepast stukje tekst**, zonder dat ze precies (hoeven te) weten dat de zin uit verschillende woorden bestaat en dat ze ook andere dingen met die woorden kunnen doen. Dat ontdekken ze wat later, als ze steeds meer taal gaan gebruiken.

Maar we kunnen nog meer...

- ... voor kinderen in die stille periode
- ... voor kinderen die wel al praten, maar toch nog erg laagtaalvaardig zijn

Kansen creëren en kansen grijpen

- Een rijke leeromgeving daagt uit tot taalontwikkeling
- Het gespreksonderwerp moet betekenisvol en interessant zijn
- Het moet kinderen uitdagen om mee te praten.

→ Voer **elke dag een echt gesprek met elk stil kind!** (daar heeft ieder kind recht op)

13

Lectoraat Interactie en taalbeleid

Wat kunnen we meer: KANSEN CREEREN EN KANSEN GRIJPEN

Wij dachten.... Dat doen we toch al? We hebben dat op de opleiding geleerd en ook tijdens de nascholingsbijeenkomsten van de VVE.

We doen dat, maar we weten nu dat we veel bewuster interactie moeten inzetten. Hoe vaak gebeurt het niet dat we, als we met een kind in gesprek zijn, we met onze gedachten al verder zijn? Zo opruimen, niet vergeten de nieuwsbrief uit te delen.... Hoe geconcentreerd zijn we dan het gesprek aan het voeren? **(denk ook aan jullie eigen ervaring in het gesprek van van der Lauw en van der Spek)** en denk aan het stellen van open vragen

Ja dit doen we maar het kan nog beter.

We doen er een schepje bovenop

‘deze kinderen moeten het hebben van de communicatie met jullie: dat is voor hen de motor voor het taalleren’

Voorbeelden rijke leeromgeving in Artikel van Wilma van Es (vraag: delen we dit artikel uit?)

Kijk naar wat jullie kinderen uitdaagt: klei en water, zand en water, zeepsop om te bellenblazen in de watertafel;

Geef niet alles in een keer weg op de verteltafel. Voeg steeds iets nieuws toe waardoor kinderen nieuwsgierig blijven . In de herfst bijv eerst kastanjes en later de bladeren toevoegen.

Denk bij peuters aan knex, peuters kunnen daar al mooie dingen van maken

Denk aan het stellen van open vragen: wat heb je gemaakt? Wat voor moois heb je bij je?

Voer elke dag een echt gesprek!! Hoe krijg ik dat georganiseerd? Schrijf de naam van het kind waarmee je gaat spelen in je dagplanning

Denk aan allerlei klassemanagement afspraken: beer op de stoel als de juf met kinderen bezig is, rode stoplicht, ketting om de nek van de juf.

Plan in dat je speelmaatje bent, plan ook in met welk kind je dat gaat doen. Bedenk in verschillende situaties waarin je dat kunt doen (zelfstang werken, buiten spelen)

Succesvolle omgeving

- maak de rijke leeromgeving **taliger**.
- sluit aan bij T1-leven van het kind: zoek daarin inspiratie voor onderwerpen.
- communicatie is cruciaal: desnoods in T1.
- corrigeer niet, maar ga door met de communicatie.
- hou de communicatie echt: creatief, oprecht.

14

Lectoraat Interactie en taalbeleid

DEZE DIA ZONODIG BESPREKEN

Wij zijn de T1 van het kind niet altijd machtig. Vraag aan de zaal: hoe kun je dat oplossen?

VRAAG AAN DE ZAAL: wat kun je doen om de omgeving taliger te maken?

De theorie heeft ons geleerd hoe belangrijk het is om op zoek te gaan naar wat onze stille kinderen echt boeit. We hebben 1 kind uitgekozen waar ons in zijn gaan verdiepen. Waar praat een kind thuis graag over? We hebben het de ouders gevraagd om zo een onderwerp te hebben waarover een kind graag wil praten. Zo graag dat hij als het ware op het puntje van zijn stoel gaat zitten om het te kunnen vertellen.

Bijv. door het toevoegen van echte materialen of door het toevoegen van materialen van het kind van thuis. Maar wat ook kan werken om kinderen te inspireren terwijl het bouwt met constructiemateriaal; mooi foto- of plaatmateriaal; laat kinderen ook verschillende materialen samen gebruiken! Dit levert bij mij mooie momenten op, even niet zo streng met de regels en wel lekker auto's en klei! Of duplo met dieren. Als uit een van deze momenten presenteerbaar werk voortvloeit; doe dit dan

STEL DE VOLGENDE VRAAG AAN DE ZAAL: Welke dingen van hun thuisleven zijn voor kinderen uit jullie groep boeiend?

Misschien komen er weinig reacties: wij hadden dat ook, we wisten eigenlijk alleen heel

algemene dingen over thuis, maar niet echt wat kinderen thuis graag deden, of waar ze thuis veel mee te maken hebben.

Houd het communicatiekanaal steeds open. Ook als je niet verstaat wat het kind zegt, ook als je het niet helemaal begrijpt. Zorg dat je niet het gevoel van eigenwaarde van het kind aantast door te corrigeren. Het gaat nog helemaal niet om goed of fout. Het gaat erom het kind de drempel over te lokken. Het gaat erom dat een kind gaat communiceren!!!

Meer kansen grijpen en creëren

Ook in het **moment** waarop we gesprekken voeren met kinderen.

We zien volop kansen tijdens spelsituaties: **grote betrokkenheid van kinderen.**

We leiden het spel niet, we sluiten aan bij waar kinderen mee bezig zijn:

We zijn speelmaatje

ruimte
scheppen
+ inhoudelijk
uitdagen

15

Lectoraat Interactie en taalbeleid

In het spel zijn de kinderen erg betrokken, erg geïnteresseerd: want ze richten dit helemaal zelf in. Dus hier hoeven we niet meer naar een boeiend onderwerp te zoeken, dat ligt er al. We hoeven alleen maar aan te schuiven.

En hierbij spelen dan weer de interactievaardigheden een rol: ruimte scheppen (door de leerkracht) voor denken en praten, en kinderen af en toe inhoudelijk uitdagen.

Filmpjes

Film 1

Kijkvraag:

Wat kan de leerkracht doen om dit kind te volgen en meer bij dit kind aan te sluiten?

16

Lectoraat Interactie en taalbeleid

Zoek het filmpje 00026: GA JE THEE MAKEN?

Filmfragment 1: <D:\PC\fimpjes\filmen ronde 2\utrecht\patricia\00026.MTS>

0.02- 0.45 is een stukje film waar Patricia veel aan het woord is. Er is weinig ruimte voor inbreng van het kind,

<D:\PC\fimpjes\filmen ronde 2\utrecht\patricia\00025.MTS>

Zoek het filmpje 00025: STAP MAAR OP DE FIETS

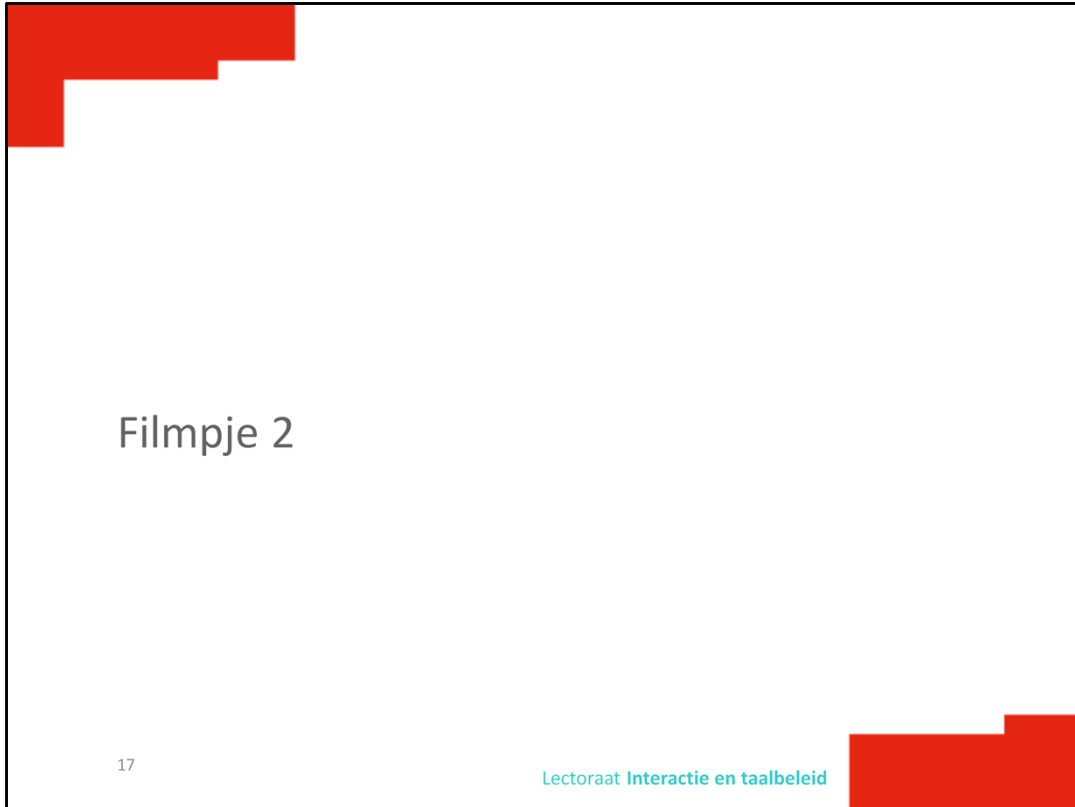
Patricia probeert het kind aan het praten te krijgen door het maken van een prikkelende bewering. Een mooi voorbeeld hiervan zie je in het filmpje tussen 3.12: en nu, wat gaan we nu doen? Tot 3.47: stap maar achterop

Werkwijze: Laat eerst de twee filmfragmenten zien. en vraag de groep: waar zie je momenten die goed zijn voor de taalontwikkeling van dit kind. Wat doet de leerkracht?

Antwoord: We willen zien dat Patricia minder en het kind meer aan het woord is, het eerste fragment is dus een voorbeeld van hoe het niet moet, Patricia stelt gesloten vragen. Het kind antwoordt door te knikken of ja te zeggen

Kijkopdracht: de 2^e film laat momenten zien waar Patricia door het stellen van open vragen en het doen van een prikkelende bewering het kind de gelegenheid geeft te reageren. Dit is veel goed voor de taal&denkontwikkeling van de kinderen. Omdat dit een jong laagtaalvaardig kind is is het juist belangrijk op zoek te gaan hoe je deze

kinderen kunt uitdagen.

Filiz 0009ZWronde 2

Filmpje van Filiz laten zien

Maak een probleem: hier zie je een mooi voorbeeld

Filiz; zullen we het wel doen 0.32 1.17

Wat vraagt deze aanpak van ons:

-Omslag in ons denken

-Andere aanpak:

- Speelmaatje kunnen zijn
- Een probleem maken
- Ruimte scheppen
- Prikkelende beweringen
- Verbazing kunnen spelen

Wat zagen we bij onze kinderen?

- ze durven meer te praten
- ze kunnen meer dan we dachten
- ze komen zelf met ideeën
- ze genieten van het gesprek
-??

We hebben moeten omschakelen van vragen stellen (sturende leerkracht) en van woorden aanbieden naar speelmaatje zijn (volgende leerkracht). Het kind volgen in zijn spel en dan een probleem aan de orde stellen, een prikkelende uitspraak doen zodat een kind gestimuleerd wordt te gaan spreken. We hebben ons verdiept in wat deze kinderen boeit en daar hebben we ons bij aangesloten.

Krachtige aanpak = Combineer sterke punten

Krachtige aanpak = Combineer sterke punten

Rijke talige leeromgeving

Sluit aan bij het T1-leven van het kind

Spel: jouw rol is speelmaatje

- Maak het spel talig: verwoord wat de kinderen doen;

daag uit en verdiep de interactie

- Manipulerend spel en beweging
- Van manipulerend spel naar eenvoudig rollenspel
- Interactief rollenspel

CombiList: communicatie is cruciaal, desnoods in T1

- 3. ruimte scheppen
- 4. inhoud: uitdagen, met gebruik van taal&denkfuncties

Schep uitdaging in de communicatie:

- doe verbaasd + geef ruimte
- hou de communicatie echt: geïnteresseerd, creatief en oprecht

Feedback: corrigeer niet maar ga door met de communicatie

Biedt chunks (**brokjes taal**) aan

In groepsroutines:

namen lezen → "goeiemorgen, juf"

bij het weggaan → "tot morgen, juf"

In spel:

in de huishoek → "kom maar binnen"

in de bouwhoek → "mag ik die?"

in de winkel → "ik wil die graag", "hoeveel kost dat?"

Eigen leerpunten waar je specifiek aan gaat werken

19

Lectoraat Interactie en taalbeleid

Dia 14 eruit en bespreken wat we doen met deze dia

Te veel tekst op deze dia?????

Beslissing nemen:

In dia 18 wordt de aanpak uitgelegd. Is deze dia overbodig? Gaat deze dia eruit? Het geeltje kan bij dia 18 (wat vraagt deze aanpak van ons/) samen met de uitleg als achtergrond dienen voor degene die de workshop geeft.

Of:

Wordt de aanpak uit elkaar gehaald en in verschillende dia's uitgelegd?

Of:

Wordt het geeltje uit elkaar gehaald, op kaartjes gezet (de uitleg op de achterkant) en in kleine groepen besproken ?

Wijze lessen uit de coaching...

- Wees eens wat **minder** hulpvaardig!
 - talig: niet meteen 'invullen' in taal
 - handelend: niet meteen oplossen
- **Maak** een probleem!
- Speelmaatje stelt **geen controlevragen!**

20

Lectoraat Interactie en taalbeleid

1a. niet te hulpvaardig zijn in taal: niet helpen met in taal de oplossing geven. Speel de onduidelijkheid of de verbazing terug naar het kind, geef het kind de kans om een oplossing te bedenken en ook nog (een beetje) onder woorden te brengen.

1b. niet te hulpvaardig zijn in handelen: niet helpen met in handelingen de oplossing geven. Een praktisch probleem is juist aanleiding tot meer taal van het kind! Kind wil met de kar buiten spelen, maar er liggen twee kruiwagens op. Niet die alvast wegtillen, maar kind uitdagen: vragend gezicht en "Oh jee!". En dan - als kind aanwijzingen heeft gegeven wat er moet gebeuren - doen alsof je die kruiwagens niet kunt optillen.

2a. knutselactiviteiten, puzzelactiviteiten: met 'voorgemaakt' voorbeeld of vastliggende oplossing is er weinig motiverende, interessante talige uitdaging. Als favoriete bezigheid van kind niet zozeer een speelhoek is, maar meer 'werkjes' als plakken of puzzelen, zorg dan dat je een praktisch probleempje schept: er is onvoldoende geel papier om na de buik ook nog de kop van het kuikentje te maken; er is een puzzelstukje kwijt; de lijmkwast is er niet. "Wat nu?!" is dan de verbaasde uitnodiging. Je hebt dan niet de gesloten vragen nodig zoals "Waar halen we nou een kwast vandaan?" (alleen maar kort antwoord: daar, kast), want zo'n vraag bevat zelf al een heel stuk van het antwoord. Na 'Wat nu?!' kan kind ook 'kwast' zeggen, maar dan geef je luisterrespons 'kwast?' en laat je het kind proberen meer te zeggen. Kind kan dan bijv. komen met 'zoeken' of 'kwast zoeken', of 'pakken' ...

2b. zet Puk of Ko in bij 'gestuurde' activiteiten als knutselen, puzzelen. "Oei, nu heeft Puk lijm aan zijn vingers!?" en dan stil blijven met verbaasde, uitnodigende blik.

3. pas op met 'woordenschat-vragen': dat plaatst jou terug in de juf-rol, terwijl je de rol van speelmaatje zoekt. Bij kinderen met een heel kleine woordenschat doe je al veel woordenschatactiviteiten, waarin je oefen- en controlevragen stelt. In een 'meespeel' of

‘samen praten’ activiteit wil je de ‘spontane communicatie’ niet verstoren met je juf-rol, wil je maatje blijven. **Let op**, het is goed om woordenschatactiviteiten uit te voeren, die moet je handhaven. Maar een deel van de tijd moet je ook aan ‘echte communicatie’ besteden. Dus beide, de combinatie.

Ouders betrekken bij onze aanpak

- Ouders uitnodigen mee te kijken in de groep waarbij leidster of leerkracht het model speelmaatje is
- Ouderavonden organiseren over:
 1. Hoe ouders de thuisomgeving taliger kunnen maken
 2. Waar ouders ervaringen uitwisselen

Eigen ervaringen

- We hebben dit moeten oefenen
- Filmen en coachen hebben ons daarbij geholpen
- We zien dat de aanpak werkt en dat maakt ons enthousiast
- We koppelen de aanpak **en het** spel aan de eigen methode: niet iets erbij, maar gewoon erbinnen dus.
- We koppelen de aanpak aan de uitvoering van de handelingsplannen

22

Lectoraat Interactie en taalbeleid

Dat is ons niet in een keer gelukt, we moeten nog steeds oefenen.

Zijn er nog vragen?

Bronnen

Damhuis, R., Blauw, A. de & Brandenburg, N. (2004). CombiList, een instrument voor taalontwikkeling via interactie. Nijmegen, Expertisecentrum Nederlands.

<http://www.marnixacademie.nl/marnix-academie/kennisontwikkeling/lectoraten/interactie-en-taalbeleid.aspx>

Aanpassen

pauze

25

Lectoraat [Interactie en taalbeleid](#)

Koekjes en thee

Gesprekspunten

1. Zou deze aanpak passen bij jullie jonge kinderen
2. Wat zou deze aanpak betekenen voor jouw eigen vaardigheden
3. Vind je deze workshop geschikt om kennis te maken met de aanpak?
4. Wat heb je daarvoor nodig?

In twee groepen uiteen en de bevindingen noteren op flaps

5. Is deze workshop geschikt om de aanpak in je eigen praktijk te gaan realiseren?

Zo ja, licht je antwoord toe

Zo nee, licht je antwoord toe

Specifiek doorvragen op de leukste vakantie (vd sper en vd leauw in deze vorm)

Vind je de workshop concreet genoeg

Wat hebben jullie collega's nodig om te veranderen

Hoe verloopt dat proces?